सा विद्या या विमुक्तये

અમદાવાદ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ

સાબરમતી

नदीमुखेनैव समुद्रमाविशेत्

અંક:08 | ઓગસ્ટ 2026

શ્રાવણ

સાંકળિયું

1. 72મો પદવીદાન સમારંભ

– આ. કુલપતિશ્રી ડૉ. હર્ષદ પટેલનું સ્વાગત પ્રવચન................................ 4

– माननीय श्री अमित शाह का संबोधन 6

– कुलाधिपतिश्री आचार्य देवव्रतजी का दीक्षांत प्रवचन 10

– પૂર્વ તૈયારી.. 12

– પદવીદાન – દિવસ... 13

– ચંદ્રક વિજેતાઓ 16

2. ખેલ ભારતી 2026 19

તંત્રી

ડૉ. હર્ષદ પટેલ

પ્રકાશક

ડૉ. હિમાંશુ પટેલ

મુખ્ય સંપાદક

ડૉ. ધ્વનિલ પારેખ

સંપાદન મંડળ

ડૉ. ધારાબેન વઘાડિયા
ડૉ. વિક્રમસિંહ અમરાવત
ડૉ. નીતિન ઢાઢોદરા
શ્રી જિતેન્દ્ર ઢેબરીયા
શ્રી અદ્વૈતા દવે

ગ્રાફિક ડિઝાઇન

યોગેશ પ્રજાપતિ

ફોટોગ્રાફ્સ

ધ્રુવ દવે

સંપાદકીય લેખ

ડૉ. ધ્વનિલ પારેખ

ભારતીય ઇતિહાસ માટે ઑગસ્ટ માસ બહુ મહત્ત્વ ધરાવે છે. 15 ઑગસ્ટ, 1947 ભારતીય ઇતિહાસનો સુવર્ણમય દિવસ. એ સ્વતંત્રતાને આજે એંશી વર્ષ થયાં. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનું એ સ્વાતંત્ર્ય આંદોલનમાં મહત્ત્વનું પ્રદાન હતું. એ સમયગાળામાં થોડો સમય વિદ્યાપીઠને તાળાં પણ મારવામાં આવ્યાં હતાં. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ સંકુલમાં પણ સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણી કરવામાં આવી. વિદ્યાપીઠની એક સારી બાબત એ છે, કે 15 ઑગસ્ટના દિવસે સામાન્ય કર્મચારીના હસ્તે ધ્વજવંદન કરવામાં આવે છે. સામાન્ય માણસ પ્રત્યેનો મહિમા એ રીતે પ્રગટ થાય છે.

આ માસ એ રીતે પણ અગત્યનો છે, કે ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનો 72મો પદવીદાન સમારંભ 27 ઑગસ્ટના દિવસે યોજાયો. પદવીદાનનો દિવસ વિદ્યાપીઠ માટે ઉત્સવ સમાન હોય છે. સહુ આ દિવસની ઉજવણી માટે ચાર-પાંચ દિવસ અગાઉથી તૈયાર થઈ જતા હોય છે. સંકુલ સુશોભનથી માંડીને મંચ સજાવટ સુધીની તમામ કામગીરીઓ સહુ સાથે મળીને કરતાં હોય છે. વિદ્યાર્થીઓ ઉત્સાહભેર એ પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેતાં હોય છે ને એને કારણે પદવીદાન એ અનેરો ઉત્સવ બની રહેતો હોય છે. આ વખતે વિદ્યાપીઠના કુલાધિપતિ, કુલપતિ સહિત સહુ સેવકો અને વિદ્યાર્થીઓનો ઉત્સાહ ચરમસીમાએ હતો. આ વખતે દીક્ષાંત પ્રવચન માટે ભારત સરકારના ગૃહમંત્રી અને સહકારિતા મંત્રી આદરણીય અમિત શાહ પધાર્યાં હતા. ગત વર્ષના પદવીદાનમાં આદરણીય રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મુ પધાર્યાં હતાં. સતત બે વર્ષથી રાષ્ટ્રીય સ્તરની વ્યક્તિ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના પદવીદાન સમારંભમાં ઉપસ્થિત રહે છે, એટલે સમાજ પણ જરા જુદી રીતે ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના પદવીદાનને જુએ છે. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના ગ્રંથાલયનો આદરણીય ગૃહમંત્રીશ્રીએ વિશેષ લાભ લીધો હતો, અને એમના ઘડતરમાં આ ગ્રંથાલયનો અમૂલ્ય ફાળો રહ્યો છે, એવું એમણે સ્વીકાર્યું હતું. વિદ્યાર્થીઓને ગાંધીમૂલ્યોની શીખ આપતા એકાદશ વ્રતનું મહત્ત્વ પણ તેમણે બતાવ્યું હતું. આમ, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનો આ 72મો પદવીદાન સમારંભ ચિરસ્મરણીય બની રહ્યો હતો.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની વિશેષ પ્રવૃત્તિઓનો ચિતાર પણ આ અંકમાં આપવામાં આવ્યો છે. સૂર-તાલ-ચક્ર-કલામંદિરનો વિશિષ્ટ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. રાગ આધારિત સંગીતની રજૂઆત આ કાર્યક્રમમાં થઈ હતી. વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મક શક્તિઓ ખીલે એ હેતુથી 'કાવ્યની સમજ' કવિતા વિષયક કાર્યશાળાનું ત્રણ દિવસ આયોજન થયું હતું. જાણીતા સર્જક અને પદ્મશ્રી તુષાર શુક્લે આ કાર્યશાળાનું સંચાલન કર્યું હતું. પાંચ દિવસ માટે નાટ્ય તાલીમશાળાનું આયોજન પણ આ મહિનામાં થયું હતું. 'સ્વચ્છતા પખવાડા' અંતર્ગત પણ વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ સંકુલમાં અને સંકુલ બહાર પણ થઈ હતી. ઑગસ્ટ મહિનામાં ગુજરાતીના બે મહત્ત્વના કવિઓ નર્મદ અને મેઘાણીની જન્મજયંતીનો મહિનો પણ ખરો ! એ બે કવિઓને પણ આ અંકમાં યાદ કર્યા છે. જુલાઈના અંતે વરસાદ ધોધમાર પડ્યો હતો પણ ઑગસ્ટમાં એણે પોરો ખાધો છે. શ્રાવણનો મહિનો છે, તહેવારોની મોસમ ચાલી રહી છે ત્યારે મેઘરાજા ફરી ધરા ભીંજવવા પધારે, એવી પ્રતીક્ષા છે.

૭૨ વાઁ

આ. કુલપતિશ્રી ડૉ. હર્ષદ પટેલનું
સ્વાગત પ્રવચન

પદવીદાન સમારોહ
दीक्षांत समारोह
CONVOCATION

27th August, 2026
ગુરુવાર

નમસ્તે!

મહાત્મા ગાંધી સ્થાપિત ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના 72મા પદવીદાન સમારોહમાં મુખ્ય અતિથિ તરીકે ઉપસ્થિત સ્વભાષા, સ્વદેશી, સ્વાવલંબન, સાર્વભૌમત્વ માટે સંકલ્પબદ્ધ અને સમર્પિત કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકારિતા મંત્રી માનનીય શ્રી અમિતભાઈ શાહ,

આચાર્ય પરંપરાના સંવાહક, વેદ સંસ્કૃતિના સંરક્ષક ગુજરાત રાજ્યના રાજ્યપાલ અને ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના કુલાધિપતિશ્રી આદરણીય આચાર્ય દેવવ્રતજી,

પદ્મશ્રી સન્માનિત મહાનુભાવો, વિવિધ યુનિવર્સિટીના કુલપતિશ્રીઓ, આમંત્રિત મહેમાનો, સ્નાતક સંઘના સભ્યશ્રીઓ, ગ્રામસેવા કેન્દ્રોના સેવકો, પદવીધારકો તથા પત્રકાર મિત્રોનું

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ મંડળ, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની કાર્યવાહક સમિતિ, વિદ્યાસભા તથા સૌ સેવક અને વિદ્યાર્થીઓ વતી હાર્દિક સ્વાગત કરું છું, અભિનંદન પાઠવું છું.

- આ પ્રાણજીવન વિદ્યાર્થી ભવન સૈકાથી અડીખમ ઊભું છે. સાક્ષી છે સ્વાતંત્ર્ય માટેની લડતનું !
- સાક્ષી છે પ્રત્યેક ઈંટમાં કોતરાયેલા રેંટિયાના સમયચક્રનું !
- સાક્ષી છે મહાનુભાવોના સમર્પણની ગાથાનું ! દેશ માટે જીવન સમર્પિત કરનાર સ્નાતકોનું !
- વિદ્યાપીઠની જ્ઞાનજ્યોત ગામ સુધી લઈ જનારા ભેખધારીઓનું !
- સાક્ષી રહ્યું છે હજારો પદવીધારકોની સ્થવિકાનું ! સદૈવ પાથરી રહ્યું છે સર્વ ભવન્તુ સુખી: શુભાશિષનું અજવાળું.

વ્હાલા વિદ્યાર્થીઓ,

આજે સમાજના ગણમાન્ય સારસ્વતો અને મંચસ્થ મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતિમાં આપને પદવી અને પારિતોષિકથી સન્માનિત કરવામાં આવશે, જ્યારે સમાજને સક્ષમ યુવાપૂંજી મળશે.

આપના ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના અભ્યાસકાળ દરમિયાન તમને માત્ર સાક્ષરી વિષયોનું શિક્ષણ જ આપવામાં નથી આવ્યું, પણ પૂજ્ય બાપુની હૈયું, હાથ, મસ્તિકની સર્વાંગી વિકાસની બુનિયાદી તાલીમ મળી છે. પ્રવેશ સમયે તમે વિદ્યાપીઠને જોઈ હતી, અત્યારે તમે વિદ્યાપીઠને જીવી રહ્યાં છો.

દૈનિક ઉપાસના, સફાઈ, કાંતણ, ખાદી, સમૂહજીવન, સહભાગિતા, સામુદાયિક સેવા, સ્વયંપાક અને છાત્રાલય અનુભવોએ જીવન કૌશલ્યથી તમને સમૃદ્ધ બનાવ્યા છે, એટલે તો વિદ્યાપીઠના વિદ્યાર્થીઓ જનસમૂહમાં અલગ છાપ પાડે છે.

આ પરંપરા મહાત્મા ગાંધી, સરદાર પટેલ, રાજેન્દ્રબાબુ, મોરારજી દેસાઇ કાકા કાલેલકર, આચાર્ય કૃપલાણી, કિશોરલાલ મશરૂવાલા, મગનભાઈ દેસાઈ જેવા મનીષીઓએ ભારતીય સંસ્કૃતિ અને રાષ્ટ્રીયતાને સમર્પિત યુવાનોને તૈયાર કરવાની ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની વિચારધારાનું પ્રતિબિંબ છે.

આઝાદી પહેલાં અને પછી પણ અનેક પડકારો સામે વિદ્યાપીઠે પોતાની ઓળખ જાળવી રાખી છે. સાંપ્રત સમયમાં પણ સમાજ, દેશ અને માનવતા સામે નવી પરિસ્થિતિ ઊભી થતી જોવા મળે છે, સામુદાયિક કલ્યાણને બદલે વ્યક્તિગત, વ્યાવસાયિક, આર્થિક, સામાજિક ફાયદો મેળવવાની ઘેલછા અને ટૂંકી દૃષ્ટિ સમરસ સમાજમાં વૈમનસ્ય ઊભું કરે છે. શીલવાન વિદ્યાર્થી ક્યાંક આભાસી મનોવૃત્તિના વમળમાં ફસાય છે ને સામાજિક સંવાદિતા અને સાર્વભૌમત્વ સામે જોખમ ઊભાં કરે છે. આ સંજોગોમાં ગાંધીમૂલ્યો જ તેમને દોરવણી આપી શકે. આપણા સૌની જવાબદારી છે કે તેઓની ઊર્જા સકારાત્મક અને રચનાત્મક કાર્યોમાં પરિવર્તિત કરીએ .

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિમાં પ્રસ્તાવિત ભાષા અને સંસ્કૃતિ, કલા, રમતગમત અને સ્વાસ્થ્ય, ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી, સમાવેશી શિક્ષણ અને તકનિકી ઉપયોગ વિદ્યાપીઠની કાર્યપ્રણાલીનો ભાગ છે.

રાષ્ટ્રીય કેળવણીની સંસ્થા તરીકે 18 રાજ્યોમાંથી પ્રવેશ પામેલા વિદ્યાર્થીઓને 22 ભાષાઓ શીખવાનો, ત્રણ ભાષામાં ઉત્તર આપવાનો વિકલ્પ આપીએ છીએ. કલામંદિરના માધ્યમથી નૃત્ય, સંગીત, ગાયન-વાદન અને લલિતકલા શીખવાનો, "વિશ્વકર્મા કેન્દ્ર" થકી 25 જેટલાં કૌશલ્યોમાં પારંગત થવાનો, "યુવા ભારતી" અને "ખેલભારતી" થકી સામર્થ્ય પ્રદર્શિત કરવાનો અવસર પ્રાપ્ત થાય છે.

હેકાથોનથી નવાચાર, અનુવાદથી ભાષા વિજ્ઞાન, સામાજિક લેખાનુદાનથી સમાજવ્યવસ્થા, જળસંચયથી પ્રાકૃતિક સંસાધનો, સૂક્ષ્મજીવાણુ - આહાર પોષણથી જીવસૃષ્ટિ, યોગ અને શારીરિક તંદુરસ્તી, શિક્ષણમાં એઆઇ કૌશલ્ય અને માઇક્રો ક્રેન્ડશીયલ સાથે રાષ્ટ્રીય- આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરના પરિસંવાદો વિદ્યાર્થીઓમાં જ્ઞાનની ક્ષિતિજો વિસ્તારે છે.

રાષ્ટ્રીય- આંતરરાષ્ટ્રીય ઇન્ટર્નશીપ, સ્વપ્ન અને કુશલ સ્કોલરશિપ, ગાંધી વિચાર વિસ્તારક ફેલોશિપ ઉચ્ચશિક્ષણના સપનાને સાકાર કરે છે. અઠવાડિક ગ્રામજીવન પદયાત્રા ગ્રામ્યજીવન અને જવાબદારીને કૃતસંકલ્પ બનાવે છે. ગત વર્ષે પદવીદાન સમારોહમાં માનનીય રાષ્ટ્રપતિજી દ્રૌપદી મુર્મુજીના આશીર્વાદ સાથે યોજેલી પદયાત્રામાં સ્વદેશી અને સ્વાવલંબનના મુખ્ય સંદેશ સાથે રાજ્યના 17 લાખ વિદ્યાર્થીઓ સુધી સરદાર પટેલની 150મી જન્મજયંતીની ઉજવણી અને વંદે માતરમનો જયઘોષ ગૂંજતો કર્યો હતો.

વ્હાલા વિદ્યાર્થીઓ,

આજે આપ સૌ માટે જીવનનો એક અત્યંત મહત્ત્વપૂર્ણ દિવસ છે. એક નવી યાત્રાનો આરંભ છે—એવી યાત્રાનો, જેમાં તમે અહીં પ્રાપ્ત કરેલું જ્ઞાન તમારા જીવનને, સમાજને અને રાષ્ટ્રને વધુ સારું બનાવવામાં ઉપયોગી થશે.

આજે પદવી સાથે અતિથિઓના આશીર્વાદ, ગુરુજનોના પાયલાગણ, પરિવારના પ્રેમ અને સ્નેહીઓની શુભેચ્છાના ખજાનાને સ્થવિકામાં સંકોરી રાખજો. આ પદવી તમને સંસ્થાની પરંપરાઓ અને સામાજિક ઉત્તરદાયિત્વનું સ્મરણ કરાવશે.

આજના મંગલ પ્રસંગે આપની પાસે સત્ય, સમર્પણ અને સેવાના આચરણની અપેક્ષા રાખુ છું. તથા માન. વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના વિકસિત ભારતના સ્વપ્નને મૂર્તિમંત કરવા સક્રિય ભૂમિકા ભજવો તેવી આશા સાથે જીવનમાં આપ ખૂબ સફળ થાઓ તેવી ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ પરિવાર વતી શુભકામનાઓ પાઠવું છું.

મુખ્ય અતિથિ શ્રી અમિતભાઈ શાહ સાહેબ, કુલાધિપતિશ્રી આચાર્ય દેવવ્રતજી અને આપ સૌનું પુનઃ સ્વાગત કરું છું.

જય હિન્દ, જય જય ગરવી ગુજરાત, વંદે માતરમ્

माननीय श्री अमित शाह का संबोधन

गूजरात विद्यापीठ के 72वें दीक्षांत समारोह में मेरे साथ मंच पर उपस्थित विद्यापीठ के कुलाधिपति और अत्यंत आदरणीय, अनुकरणीय आचार्य भी वह हैं, ऐसे गुजरात के महामहिम राज्यपाल आचार्य देवव्रत जी, गूजरात विद्यापीठ के कुलपति डॉ. हर्षद पटेल जी, मेरे वरिष्ठ सहयोगी गुजरात के पूर्व शिक्षा मंत्री श्रीमान भूपेंद्र सिंह चूड़ासमा जी, रजिस्ट्रार गूजरात विद्यापीठ डॉ. हिमांशु पटेल जी, डीन गूजरात विद्यापीठ श्री अजय पारेख जी, ट्रस्टी मंडल के सभी सम्मानित सदस्य श्री हसमुख भाई पटेल, श्रीमती आयशा बेन पटेल, श्री चंद्रवदन भाई शाह, श्री विशाल भाई भडानी, श्री सुरेश भाई रामानुज, यहां उपस्थित सभी गणमान्य अतिथि गण और आज जो 900 विद्यार्थी यहां से दीक्षा प्राप्त करके समाज जीवन में जा रहे हैं, जो कि इस कार्यक्रम की आत्मा हैं, वह सभी विद्यार्थी गण और गूजरात विद्यापीठ के सभी प्राध्यापक और अभी जिनको डिग्री मिलना बाकी है, उपाधि मिलना बाकी है, ऐसे सभी विद्यार्थी, आप सभी को मेरा राम-राम, वंदे मातरम।

मित्रो ! आज एक प्रकार से मेरे सामने बैठे हुए 900 विद्यार्थियों के लिए जीवन का एक अनमोल क्षण है। बहुत बड़ा दिन है। मगर आज मेरे लिए आपसे भी बड़ा दिन है। क्योंकि मैं गूजरात विद्यापीठ की लाइब्रेरी का बहुत गहन अभ्यास करने वाला वाचक रहा हूं और मेरे जीवन में मैंने कभी कल्पना नहीं की थी कि मैं कभी गूजरात विद्यापीठ के दीक्षांत समारोह में मुख्य अतिथि के रूप में भाषण करूंगा।

मैं बहुत छोटा था तब से पूज्य बापू का प्रशंसक भी रहा हूं, एक प्रकार से अनुयाई भी रहा हूं। क्योंकि मेरी मां महात्मा की एक अनन्य अनुयाई थी। मेरे जीवन के शुरूआती जीवन के बहुत बड़े कालखंड तक मैंने खादी भी बुनी है और सूत भी काता है। और आज आप यहां पर विद्यार्थी के नाते खादी के संकल्प को लेकर पढ़ाई तक खादी पहनते हो। मैंने मेरी मां से, मेरी मां ने मुझसे एक व्रत लिया है कि जीवन पर्यंत मुझे खादी ही पहननी है। तो आप सब बहुत भाग्यशाली हैं जो इस तपोभूमि में, ऊर्जावान जगह पर, जहां पर इस महान देश को स्वतंत्रता दिलाने के लिए यत्न करने वाले बड़े-बड़े नेताओं ने घंटों, दिनों, सालों तक, महीनों तक यहां चिंतन किया है।

यही वह स्थान है जहां देश को आजादी दिलाने के स्वतंत्रता संग्राम की रणनीति बना करती थी। यही वह स्थान है जहां आचार्य कृपलानी और काका साहेब कालेलकर जैसे मनीषियों ने भारतीयता और स्वभाषा के लिए एक अलख जगाने का काम किया। यही वह स्थान है जहां महात्मा ने इसकी नींव डालते वक्त तय किया था कि भारत आजाद बनने के बाद, आजाद होने के बाद भारतीय शिक्षा पद्धति क्या होगी, यह गूजरात विद्यापीठ इसका मॉडल बनाएगा। और आप सब इसी विद्यापीठ में आज उपाधि हासिल कर, डिग्री हासिल कर समाज जीवन में जा रहे हैं। आचार्य जी ने तैत्तिरीय उपनिषद का उपदेश आप लोगों को बहुत सरल भाषा में समझाया है।

परंतु जीवन जीवन होता है, बहुत सारे उतार-चढ़ाव आते हैं। मैं आज विद्यार्थियों से और दीक्षा लेकर जाने वाले, उपाधि प्राप्त भारत के नए नागरिकों को भी एक संदेश देना चाहता हूं। विद्यापीठ का प्रांगण छोड़ने से पहले आप आपके जीवन का एक लक्ष्य जरूर तय कर लेना और लक्ष्य तय करते वक्त

यह लक्ष्य सिद्ध होगा या नहीं होगा, वह बोझ आपके ऊपर मत रखना। एक बहुत बड़े व्यक्ति ने मुझे कहा था कि काम हो पाएगा या नहीं हो पाएगा वह नहीं सोचना चाहिए, काम करने जैसा है या नहीं करने जैसा है वही सोचना चाहिए।

जीवन में एक लक्ष्य तय करके विद्यापीठ के प्रांगण के बाहर पैर रखिएगा और दूसरा, लक्ष्य अपने लिए मत तय करना, देश के लिए, समाज के लिए, गरीबों के लिए, लोगों के लिए तय करना। अगर आपने समाज के लिए, देश के लिए लक्ष्य तय किया है तो जय-पराजय का बोझ आप पर नहीं रहेगा। कितनी भी कठिनाइयां जीवन में आएंगी, निराशा कभी उत्पन्न नहीं होगी। अगर लक्ष्य अपने लिए तय करोगे, अपने परिवार के लिए तय करोगे तो कठिनाइयों में निराशा भी उत्पन्न होगी और आप आपके रास्ते से भ्रमित भी हो जाओगे।

मैं मेरा उदाहरण देता हूं। मेरे जीवन में बहुत कठिनाइयां मैंने झेली हैं, बहुत कठिनाइयां झेलीं मगर कभी निराशा उत्पन्न नहीं हुई। और उसका एकमात्र कारण था कठिनाइयां जिसके लिए आईं वह लक्ष्य और बाकी का जीवन जिसके लिए जीना है वह लक्ष्य कुछ मेरे लिए नहीं था, मेरे परिवार के लिए नहीं था और इसके कारण मेरा उत्साह काम करने का हमेशा बना रहा। निराश करने के लाख प्रयत्नों के बाद भी मैं कभी निराश नहीं हुआ और मैं हर लड़ाई में ईश्वर कृपा से लड़ता-लड़ता बाहर निकलता गया।

मित्रो, आज प्राणजीवन भवन के इस प्रांगण में आप लोगों के साथ बात करते हुए मैं एक बात बताना चाहता हूं। मैंने मेरे जीवन में बहुत सारे महापुरुषों को पढ़ा है। उनके बातों के, विचारों के, लेखन के तत्व को समझा भी है और आज के समय के अनुरूप सारगर्भित तरीके से उनके संदेश को अनुवादित करने का भी प्रयास किया है। मगर मैं यह सब पढ़ने के बाद आज आपको एक बात बताना चाहता हूं। गांधी जी का संदेश उस वक्त भी इतना रिलेवेंट था, आज भी इतना रिलेवेंट है और 100 साल के बाद भी इतना रिलेवेंट रहेगा। यह कभी कालबाह्य नहीं होगा। ना केवल देश, पूरी दुनिया के कल्याण का मार्ग वही है।

और गांधी जी के संदेश में, अभी यहां एक गांधी जी का वाक्य लिखा है कि मैंने कुछ नया नहीं कहा है, जो सदियों से मैं सुनता आया हूं वही मैंने बताया है। भारतीय जीवन पद्धति, भारतीय जीवन मूल्य और भारतीय ज्ञान परंपरा ही गांधी जी का संदेश है, उसमें कुछ बाहर से नहीं। और इसलिए यह शाश्वत है, कभी भी ईर्रेलेवेंट नहीं होगा, कभी कालबाह्य नहीं होगा।

आज 900 युवाओं को यहां से उपाधि प्राप्त होगी, डिग्री प्राप्त होगी। 11 युवाओं को गोल्ड मेडल भी दिए जाएंगे और यहां से आप बाहर जाएंगे तब ढेर सारी चुनौतियों का, पारिवारिक चुनौतियों का, सामाजिक चुनौतियों का आपको सामना करना पड़ेगा। मगर यहां जो सीखे, इसका नित्य साधना और स्वाध्याय करते रहेंगे तो मार्ग अपने आप निकल आएगा। और जिस जगह पर आप इतना समय रहकर पढ़े हैं, वह भारतीय शिक्षा को प्रयोगों से आपके कोर्स में ढालकर बनाई गई जगह है।

ग्राम केंद्रित विकास मॉडल और ग्राम केंद्रित अर्थव्यवस्था, इसकी बुनियादी तालीम—मैंने आते-आते देखा बुनियादी तालीम को अब नई तालीम कहते हैं, मगर महात्मा ने उसका नाम बुनियादी तालीम रखा था। बुनियादी तालीम आपको यहां दी गई है और यहीं पर आपको 'स्व' से 'पर' जाने की, खुद की जगह सबकी सोचने की शिक्षा भी दी गई।

महात्मा गांधी ने भारत में वापस आने के बाद गोपाल कृष्ण गोखले जी की सलाह को मानते हुए पूरे भारत का परिभ्रमण किया था। इतनी भिन्न-भिन्न भाषाएं, अनेकानेक बोलियां, अनेकानेक पहेरवेश, अनेकानेक खान-पान, अनेक धर्म, फिर भी महात्मा जब वापस आए तब चंपारण में राजेंद्र बाबू को कहा था कि मैंने इस देश में एक अद्भुत एकात्मता का दर्शन किया है। इस देश में कुछ भिन्न नहीं है। और उसी चीज को उन्होंने अपने जीवन में अनेक प्रयोगों के माध्यम से जमीन पर उतारने का काम किया और हमारी संस्कृति के अनुसार शिक्षा का मतलब क्या है, उसकी प्रयोग की प्रयोगशाला यह गूजरात विद्यापीठ था, जहां आप पढ़े हैं, जो अब विश्वविद्यालय है।

1920 का असहयोग आंदोलन, 1930 की दांडी यात्रा और 1942 का भारत छोड़ो आंदोलन, होने के बाद तक, 1920 से 1930 तक और 1930 से 1942 तक यह व्यक्ति ने गहन चिंतन करके भारत की आजादी का एक नक्शा खींचने का काम किया था। और 18 अक्टूबर 1920 को गूजरात विद्यापीठ का विचार भी हुआ, स्थापना भी हुई। पूज्य बापू का विचार था कि स्वाधीनता तब तक अधूरी रहेगी जब तक हमारी भाषा, हमारी संस्कृति, हमारा श्रम और हमारा उद्देश्य राष्ट्रीय न हो, अपना ना हो। अगर स्वभाषा नहीं है तो स्वराज कभी मिल ही नहीं सकता। हमारा धर्म, हमारी संस्कृति से हम बंधे हुए नहीं हैं तो स्वतंत्रता का कोई मतलब ही नहीं है। और हमारा श्रम और हमारा उद्देश्य हमारे देश के साथ बंधा हुआ नहीं है तो स्वतंत्रता मिलेगी तो भी उसकी रक्षा नहीं कर पाएंगे। ये चारों सूत्रों को उन्होंने स्वतंत्रता की परिकल्पना के साथ जोड़ा था और मन में स्वराज की परिकल्पना को अनेकानेक प्रयोगों से जमीन पर उतारने का काम किया। चाहे दांडी मार्च हो, चाहे असहयोग आंदोलन हो, चाहे भारत छोड़ो आंदोलन हो, चाहे अहिंसा का प्रयोग हो, यह सभी उन्होंने प्रयोगों से ही आगे का रास्ता प्रशस्त किया था और महात्मा इसके संस्थापक कुलाधिपति रहे।

सरदार पटेल, राजेंद्र बाबू, मोरारजी देसाई, अनेकानेक महान लोगों ने यहां पर कुलाधिपति के रूप में सेवा देने का काम किया क्योंकि वह जानते थे कि इसको बचाकर रखना है, इसको आगे चलाना है। और मुझे बहुत आनंद है कि उसी आचार्य परंपरा से आज कुलाधिपति हमारे गुजरात के महामहिम देवव्रत जी आते हैं और बहुत लंबे समय के बाद गांधी के बताए रास्ते पर विद्यापीठ चलने की शुरुआत भी किया है और प्रयास भी किया है।

मित्रो! हाथ, हृदय और मस्तिष्क का समन्वय और तीनों के समन्वय से राष्ट्र का पुनर्निर्माण। शिक्षा ऐसी हो जो हाथ को कौशल दे, हृदय में संवेदनशीलता को उद्भव करे और मस्तिष्क ज्ञान के साथ-साथ विवेक को भी अपनाने के लिए हमेशा खुला रहे। जो मस्तिष्क सिर्फ ज्ञान से भरा हुआ होता है, वह अहंकार ही निर्मित करता है। जो मस्तिष्क में ज्ञान के साथ-साथ विवेक भी होता है, वह विनम्रता और विद्वता दोनों को उत्पन्न करता है। और यह गूजरात विद्यापीठ के मूल उद्देश्य में महात्मा ने व्याख्यायित किया था। काका साहेब कालेलकर ने इसको फिर से लिखने का काम किया। खेत, हस्तकरघा, कार्यशाला, ग्राम सभा, समाज—ये सभी क्लासरूम बना दिए थे। खेत भी क्लासरूम था, सूत बुनना भी क्लासरूम था, गांव भी क्लासरूम था। और अभी आप लोग तो गूजरात विद्यापीठ से पढ़कर निकले हो, अब यहां कंप्यूटर भी सिखाया गया होगा आपको।

2020 की राष्ट्रीय शिक्षा नीति एक बार आप देख लीजिएगा। मातृभाषा, कौशल, बहु-विषयक अध्ययन, भारतीय ज्ञान परंपरा और समग्र व्यक्तित्व का विकास—ये पांच स्तंभ पर ही हमारी नई शिक्षा नीति बनी है। और एक प्रकार से जो भारत ने सदियों तक दुनिया को देने का काम किया, वही शिक्षा पद्धति को हमारे प्रधानमंत्री हमारे युवाओं के लिए लेकर आए। मूल तत्व को बदले बगैर विश्व भर की आधुनिकता को हमने नई शिक्षा नीति में भरने का काम किया है।

मित्रो! गांधी जी ने अपने जीवन में अनेक प्रकार के मान-बिंदु तय कर दिए थे। उन्होंने सात सामाजिक पापों की व्याख्या की थी। मैं आज आपको बताना चाहता हूं, अगर समाज के सभी विद्यार्थी ये सात सामाजिक पापों को समझ लें तो समाज की 90% बुराइयां समाप्त हो जाएं।

उन्होंने सबसे पहले कहा—सिद्धांत विहीन राजनीति पाप है। राजनीति सिद्धांतों के आधार पर होनी चाहिए, उद्देश्यों के आधार पर होनी चाहिए। जो राजनीति स्वयं के लिए होती है, राजनीति स्वयं के लिए करता है, वह एक प्रकार से पापी है।

उन्होंने कहा—नैतिकता विहीन व्यापार पाप है। ट्रेड, बिजनेस, इंडस्ट्रीज—इसके अंदर नैतिकता होनी चाहिए। अगर नैतिकता का आधार नहीं है तो हम धन-पशु ही बन जाएंगे और कुछ नहीं बन पाएंगे।

श्रम विहीन धन—जिस पर मेरे श्रम ने मेरा अधिकार निर्मित नहीं किया है, ऐसा धन भी पाप है।

विवेक विहीन ज्ञान और भोग—मैं मेरी जरूरत से ज्यादा चीजों का उपभोग करूंगा तो वह भी पाप है और मेरे ज्ञान का उपयोग मैं अकेले स्वयं के लिए करूंगा तो भी पाप है। तो विवेक विहीन भोग और ज्ञान दोनों को उन्होंने पाप कहा।

चरित्र विहीन—कैरेक्टर के बगैर का ज्ञान, यह भी पाप कहा।

मानवता विहीन विज्ञान—विज्ञान का उद्देश्य पृथ्वी का और मानव जात का कल्याण करने का होना चाहिए, ब्रह्मांड का कल्याण करने का होना चाहिए। तो मानवता विहीन विज्ञान को भी पाप कहा।

और किसी भी प्रकार की उपासना उसमें त्याग नहीं है तो वह भी पाप है, आडंबर है; तो त्याग विहीन उपासना को भी उन्होंने पाप कहा।

मैं आज सभी युवाओं को कहना चाहता हूं कि ये सात पाप हमें हमेशा याद रखने चाहिए। हम कोई इतने बड़े महापुरुष नहीं हैं कि कभी इसमें से कोई पाप हमसे नहीं होगा, मगर इसका बोध रहेगा तो करते हुए झिझकेंगे जरूर, रुकेंगे जरूर और कभी-कभार आपद्धर्म में करना पड़ा तो प्रायश्चित भी इसका हम कर ही लेंगे।

उन्होंने 11 व्रत दिलाए थे—सत्य, अहिंसा, अस्तेय, ब्रह्मचर्य, अपरिग्रह, शरीरश्रम, अस्वाद, अभय, सर्वधर्म समभाव, स्वदेशी और अस्पृश्यता का निवारण। कई सारी चीजें तो हमारे संविधान के कारण समाप्त होती गई हैं, परंतु ये 11 सूत्र भी आज भी रिलेवेंट हैं और इसको हमें याद कर आगे चलना चाहिए।

मित्रों, गांधी जी ने धर्मांतरण को एक प्रकार से पाप बताया था और स्वधर्म के अनुसार जीने की आज आपने प्रतिज्ञा भी करी है। खादी एक विचार नहीं है, एक आर्थिक गतिविधि नहीं है, एक कॉन्सेप्ट है—कि मेरे हर जीवन के क्रियाकलापों में मैं मेरे साथी देशवासी की चिंता करूंगा। इस कॉन्सेप्ट को बापू ने आगे बढ़ाया था। मुझे कहते हुए बहुत आनंद है कि 2013-14 में खादी ग्रामोद्योग का टर्नओवर 31,000 करोड़ था, 2025-26 में 1,87,000 करोड़ तक खादी का टर्नओवर पहुंचा है।

गांधी जी ने स्वच्छता का आग्रह रखा। आज देश में एक भी घर ऐसा नहीं है जहां शौचालय नहीं है। मोदी जी ने नई पीढ़ी में स्वच्छता के संस्कार को उनकी शिक्षा के साथ ही जोड़ने का काम किया।

स्वभाषा के लिए—दुनिया की कोई भी भाषा सीखने में कोई तकलीफ नहीं है, मगर मैं मेरी भाषा में बोलूंगा तो मैं छोटा हो जाऊंगा, इससे बड़ा कोई पाप हो ही नहीं सकता। क्योंकि भाषा ही हमें देश के संस्कार और इतिहास के साथ जोड़ती है और जड़ों के साथ जोड़ती है। अगर जड़ ही कट गई तो बड़े से बड़ा दरख्त भी टिक नहीं सकता। इसलिए गांधी जी ने स्वभाषा पर भी आग्रह दिया।

ग्राम स्वराज, ग्राम समृद्धि और सहकारिता—ये तीनों पर भी बल दिया। अभी नरेंद्र मोदी जी की सरकार ग्राम स्वराज, समृद्ध ग्राम और कोऑपरेटिव तीनों पर नए सिरे से बहुत कुछ काम कर रही है।

और राष्ट्र का पुनर्निर्माण—आप गांधी को पढ़ेंगे तो कभी भी 'नवनिर्माण' शब्द नहीं मिलेगा आपको। यह देश बहुत बड़ा था, गुलामी के कालखंड में टूटा, तो गांधी जी ने हमेशा 'पुनर्निर्माण' शब्द प्रयोग करा है, कभी भी नवनिर्माण शब्द नहीं। एक प्रकार से बहुत औपचारिक दृष्टि से देखें तो पुनर्निर्माण और नवनिर्माण में कोई बड़ा फर्क नहीं है, और बारीकी से देखें तो बहुत बड़ा फर्क है। सिद्धांत वही होंगे जो हजारों सालों से थे, आधुनिक हम होंगे और पुनर्निर्माण करेंगे। नवनिर्माण का मतलब है कि दूसरों से लाई हुई पद्धति से नया बनाएंगे। नया बनाने की जरूरत नहीं है, हमें आधुनिक होना है और हमारे जो मूल तत्व हैं इसको संभाल कर रखना है। इन सारी चीजों पर गांधी जी ने बहुत बल दिया था।

आज 2014 से 2026 तक 12 साल से देश एक प्रकार से पुनर्निर्माण के रास्ते पर चल पड़ा है। देश का सामर्थ्य, समृद्धि, सुरक्षा, आत्मनिर्भरता और नेतृत्व में नैतिकता—ये सारे सिद्धांतों को मूल बनाकर 2014 से 2026 तक नरेंद्र मोदी जी की सरकार ने एक सफल प्रयास किया है। और जब आजादी के 75 साल हुए, आजादी का 75वां वर्ष मनाया जाता था, तब उन्होंने देश के युवाओं के सामने एक संकल्प रखा।

मैं युवाओं के सामने इसलिए कह रहा हूं कि शायद हम सब मंच पर बैठे हैं उसमें से 2047 में बहुत कम लोग होंगे, मगर मेरे सामने जो विद्यार्थी बैठे हैं, वो सारे 2047 में आप वो भाग्यवान लोग हो जो देश की आजादी की शताब्दी देखोगे। और उस वक्त देश हर क्षेत्र में विश्व में सर्वप्रथम होना चाहिए, ऐसे भारत की संकल्पना लेकर देश आगे चल पड़ा है। हम सर्वप्रथम तो होंगे मगर सिर्फ हमारी चिंता नहीं करेंगे, पूरे ब्रह्मांड की चिंता करेंगे। हम सर्वप्रथम तो होंगे, शक्तिशाली भी होंगे, मगर शक्ति का उपयोग विवेक के साथ करेंगे। हम समृद्ध तो होंगे, मगर हमारी समृद्धि देश के हर नागरिक और दुनिया भर के हर पीड़ित के लिए होगी। इस परिकल्पना के साथ नरेंद्र मोदी जी ने 2047 के भारत की कल्पना आज के युवाओं के सामने रखी है।

आज आप सब दीक्षांत समारोह के बाद यहां से जा रहे हैं, तब मेरी अनंत-अनंत शुभकामनाएं आप लोगों के साथ हैं। ईश्वर आपको जहां भी आप काम करें, बहुत-बहुत सफलता दे और गांधी जी के सात पाप और 11 सूत्रों को आप जीवन भर याद रखकर अपनी प्रगति करिए। ऐसी बहुत-बहुत शुभकामनाएं।

वंदे मातरम।

कुलाधिपतिश्री आचार्य देवव्रतजी का दीक्षांत प्रवचन

असतो मा सद्गमय, तमसो मा ज्योतिर्गमय, मृत्योर्मा अमृतं गमय। ॐ।

गूजरात विद्यापीठ के 72वें दीक्षांत समारोह में हमारे बीच आज मुख्य अतिथि के रूप में उपस्थित भारत के यशस्वी और भारत को चहुँमुखी विकास की ओर ले जाने में जिनका अहम योगदान है, दृढ़ इच्छाशक्ति एवं महान व्यक्तित्व के धनी आदरणीय केंद्रीय गृह एवं सहकारिता मंत्री श्री अमित शाह जी; कुलपति गूजरात विद्यापीठ माननीय श्री हर्षद भाई पटेल जी; पूर्व शिक्षा मंत्री माननीय श्री भूपेंद्र सिंह चूड़ासमा जी; सचिव माननीय श्री हिमांशु पटेल जी; डीन माननीय श्री अजय पारिख जी; सांसद एवं विधायकगण; आमंत्रित अतिथिगण; गूजरात विद्यापीठ मंडल के समस्त ट्रस्टीगण; विभिन्न विश्वविद्यालयों के कुलपति महोदय; वैधानिक समितियों के सदस्यगण; गांधीवादी संस्थानों के प्रतिनिधि; महादेव देसाई पुरस्कार अवार्डीज़; पद्मश्री से सुशोभित महानुभाव; संकाय सदस्य; कर्मचारीगण; और आज जिन प्यारे बेटे और बेटियों को मेहनत के पदक एवं उपाधियाँ प्राप्त हो रही हैं—उन सभी का मैं अभिनंदन करता हूँ।

जैसा कि आप और हम सब जानते हैं कि गूजरात विद्यापीठ की स्थापना पूज्य बापू ने की थी और इसके पीछे उनका उद्देश्य उस समय भारत की स्वतंत्रता के लिए युवाओं का निर्माण करना, भारत के सांस्कृतिक मूल्यों और उच्च जीवन के आदर्शों वाले व्यक्तियों का निर्माण करना रहा है। उसी परंपरा का वर्तमान में यह संस्थान अनुपालन कर रहा है।

आज इसका 72वाँ दीक्षांत समारोह है। दीक्षांत समारोह किसी भी संस्थान के लिए वह अविस्मरणीय पल होता है, जब एक गुरु अपने शिष्य को लंबे समय तक शिक्षा से दीक्षित करने के बाद कार्यक्षेत्र में भेजता है, उसको योग्यता द्वारा प्रमाणित करता है और उस बालक को समाज में भेजते समय उससे कुछ अपेक्षाएँ करता है। इन अपेक्षाओं का वर्णन हमारे उपनिषदों में, विशेषकर तैत्तिरीय उपनिषद में, मिलता है।

माननीय मुख्य अतिथि जी बहुत व्यस्त हैं। अनेक कार्यक्रम हैं। आज मैं लंबी चर्चा नहीं करूँगा, बड़ी सूक्ष्मता से अपनी बात कहकर समाप्त करूँगा।

आज के दिन गुरुजन अपने शिष्यों को बोलते थे—सत्यं वद, धर्मं चर, स्वाध्यायान्मा प्रमदः, स्वाध्यायप्रवचनाभ्यां न प्रमदितव्यम्, मातृदेवो भव, पितृदेवो भव, आचार्यदेवो भव, अतिथिदेवो भव। एश आदेश: एश उपदेश:। यान्यस्माकं सुचरितानि तानि त्वयोपास्यानि, नो इतराणि।

यह वह उपदेश है जो इस देश में आदि काल से अपने शिष्यों को गुरु देकर समाज में भेजता था और इसमें तीन बातें प्रमुखता से कही गईं कि बेटे और बेटियों, भारत जो देश है, हर व्यक्ति के तीन कर्तव्य प्रमुखता से होते हैं।

नंबर एक—वह अपनी पारिवारिक पृष्ठभूमि से जुड़ा रहे और वहाँ रहते हुए अपने कर्तव्यों का ईमानदारी से पालन करे।

दूसरा उपदेश होता था—जो समाज हमें सब कुछ सिखाता है, जिससे हम जीना सीखते हैं, आगे बढ़ने का अवसर जो देता है, उसके प्रति हमारे में बहुत बड़ी जिम्मेदारी का एहसास सदैव रहना चाहिए और तीसरा उपदेश होता था—अपनी मूल संस्कृति को नहीं छोड़ना।

अब इन तीनों बातों में पहला, जो संस्कृति से जुड़ा हुआ उपदेश था, वह मानो आत्मा है। सामाजिक व्यवस्था उसका शरीर है और परिवार जीवन जीने की एक कला है। ये तीन इतनी बड़ी चीजें हैं, गुरु अपने शिष्यों को जिम्मेदार व्यक्ति के रूप में बताता था और कहता था—बेटे, जो विद्या तुमने पढ़ी है, अब उस विद्या को, जो-जो विषय आपने पढ़े हैं, उनको अपने तक सीमित नहीं रखना। समाज में जाओ और उसमें भी बढ़ोतरी करते रहना।

स्वाध्यायान्मा प्रमदः—स्वाध्याय में कभी प्रमाद मत करना। और स्वाध्यायप्रवचनाभ्यां न प्रमदितव्यम्—पढ़ी हुई वस्तु को उन लोगों को बाँटना, जिनको उसकी आवश्यकता होती है।

और आश्चर्य वेदों में लिखा है कि विद्यार्थी कैसे बाँटे—पर्जन्यो यथा वर्षति। समुद्र में बादल बरसे तो कोई मतलब नहीं होता। तू उन लोगों में जाना जिनको इस विद्या की आवश्यकता है और ऐसे वहाँ बरसना जैसे बादल प्यासी धरती में बरसकर उसकी प्यास को बुझा देता है।

यह उपदेश गुरु करता था और दूसरा उपदेश था पारिवारिक।

परिवार हमारी वह कड़ी है जो हमें जीवन भी देती है, जीना भी सिखाती है और कर्तव्यबोध भी कराती है। पढ़े-लिखे युवा से अपेक्षा की जाती है कि वह अपनी माँ को देवता मानेगा, अपने पिता को देवता स्वरूप समझेगा, अपने गुरुजनों के प्रति सदैव सम्मान का भाव रखेगा और भारतीय जीवन मूल्यों की रक्षा करेगा।

यह दूसरा उपदेश आज के दिन गुरु देता था। हम बहुत पढ़-लिख रहे हैं। बहुत सुविधाएँ भी हो गई हैं। किसी प्रकार की कमी नहीं है। लेकिन दुर्भाग्य है कि भारत जैसे देश में वृद्धाश्रम भी तेजी से बढ़ रहे हैं। यहाँ वानप्रस्थ आश्रम तो होते थे। वह विद्या का केंद्र होते थे। लेकिन वृद्धाश्रम इस देश में कल्पना भी नहीं होती थी। आज सब कुछ होते हुए बूढ़े माँ-बाप के लिए यदि चारपाई की जगह नहीं तो किस काम की यह विद्या है?

गुरु यह भी उपदेश देता था—बेटा, अपने परिवार की जड़ों से जुड़े रहना और इस पारिवारिक व्यवस्था के ताने-बाने को मजबूत बनाए रखना, ताकि आने वाली पीढ़ियाँ प्रेरणा लेकर इन जीवन मूल्यों के साथ आगे बढ़ सकें।

और अंतिम उपदेश देता था—अपनी संस्कृति से जुड़े रहना। कौन-सी संस्कृति? भारत की संस्कृति। भारत की संस्कृति वेदों की संस्कृति है। उपनिषदों की संस्कृति है। गीता, रामायण, महाभारत इन विचारों की संस्कृति है।

जिस प्रकार से शरीर में आत्मा के बिना शरीर नहीं चल सकता, उसी प्रकार किसी भी राष्ट्र का मजबूत स्तंभ वहाँ की संस्कृति होती है और उस संस्कृति का वर्णन महर्षि पतंजलि ने योगशास्त्र में किया और पूज्य बापू ने जीवन में अपनाकर समाज के लिए प्रसारित किया। उस संस्कृति के मूल तत्व क्या हैं? अहिंसा, सत्य, अस्तेय, ब्रह्मचर्य, अपरिग्रह, शौच, संतोष, तप, स्वाध्याय। यह वो सार्वभौम महाव्रत हैं। मनुष्य कहीं भी हो, वही उसका कल्याण करने वाले हैं। ये सांस्कृतिक मूल्य हैं।

गुरु कहता था—बेटे, पढ़ाते समय मैंने तेरे को परा-अपराविद्या की जानकारी दी है। जाओ, समाज के लोगों में इस स्वयं संस्कृति को जीवन में अपनाते हुए सांस्कृतिक मूल्यों के साथ जीना है।

तुमने दो तरह की जिंदगी नहीं जीनी, जिसका आजकल बहुत प्रचलन हो गया है। अक्सर पढ़े-लिखे बुद्धिमान लोग बोलते हैं—कोई प्राइवेट लाइफ में कुछ भी करता रहे, आपने उससे क्या मतलब है? प्राइवेट लाइफ अलग, पब्लिक लाइफ अलग। यह विचार भारतीय और वैदिक संस्कृति का नहीं था।

यहाँ बोला जाता था—यन्मनसा मनुते तद्वाचा वदति, यद्वाचा वदति तत्कर्मणा करोति। जो अंदर है वह वाणी में हो और वाणी में वह कर्म में हो। यह एकरूपता का जीवन ही सत्य पर आधारित होता है।

भारत के ऋषियों का कहना था—जो व्यक्ति दो तरह की जिंदगी जीता है, कभी सुखी नहीं हो सकता। एक आदमी पब्लिक लाइफ में आदर्श की बात करे और प्राइवेट लाइफ गंदगी का नमूना है। बताओ, ऐसा व्यक्तित्व समाज में दूसरों के लिए उपदेश कैसे बन सकता है?

इसलिए गुरु आज के दिन उपदेश देता था—मन, वाणी, कर्म और वचन तुम्हारा एक होना चाहिए और अपने सांस्कृतिक मूल्यों के साथ अपने परिवारों को जोड़ना और समाज में समरसता का भाव करके सबको जोड़कर के चलना—एक आदर्श जीवन चलना।

राम का यही तो जीवन था। वह आदर्श पति थे। वह आदर्श भाई थे। वो आदर्श मित्र थे। वह आदर्श पुत्र थे। वह आदर्श राष्ट्र सेवक थे। यह विचार भारतीय जीवन मूल्यों का विचार है।

आज भारत देश के यशस्वी प्रधानमंत्री श्रीमान नरेंद्र मोदी जी और आज के हमारे आदरणीय मुख्य अतिथि महोदय की मजबूत इच्छा शक्ति के द्वारा चहुँमुखी विकास कर रहा है।

ऐसे समय में मैं सभी युवाओं से आग्रह करूँगा—आज सोशल मीडिया का युग है। आज हम मोबाइल पर रहते हैं। पढ़ने-लिखने के बाद हमारी इतनी समझ पैदा होनी चाहिए कि इस सोशल मीडिया पर सत्य क्या है? असत्य क्या है? मेरे देश को, मेरे समाज को, मेरे राष्ट्र को आगे बढ़ाने वाले लोग कौन हैं?

और इस देश को पीछे धकेलकर इस देश की संस्कृति, सभ्यता, मर्यादाओं को नष्ट करने वाली विचारधारा कौन है? इसका निर्णय मेरे देश के एक-एक युवा के अंदर आना चाहिए।

और यह तब आएगा जब हमारी शिक्षा और इसमें हमारा सिस्टम, राष्ट्रीय भाव, पारिवारिक संरचना और नैतिक मूल्यों के साथ भारतीय संस्कृति से जुड़ा होगा।

मैं आशा करता हूँ हमारा समस्त विद्यार्थी मंडल, क्योंकि गुजरात विद्यापीठ अपने तरह का एक संस्थान है, अन्य संस्थानों से हटकर है। यहाँ पूज्य बापू के आदर्शों के साथ जोड़ा जाता है।

भगवान करे हमारे सभी बेटे और बेटियाँ, छात्र-छात्राएँ, जिन्होंने आज पदवियाँ प्राप्त की हैं, यह कार्यक्षेत्र में जाएंगे। पूज्य बापू के आदर्श, भारतीय जीवन मूल्यों को जनमानस में पहुँचाकर भारत की गरिमा और गौरव को बढ़ाते हुए प्रधानमंत्री जी के 2047 विकसित भारत के लिए मजबूती से काम करेंगे।

इन्हीं शब्दों के साथ मैं आप सबके प्रति बहुत-बहुत शुभकामनाएँ व्यक्त करता हूँ और कुलाधिपति के नाते माननीय मुख्य अतिथि महोदय ने जो आज व्यस्त समय से समय निकाला, मैं उनका बहुत-बहुत अभिनंदन, स्वागत करता हूँ। धन्यवाद।

पूर्व तैयारी

७२ वाँ

પદવીદાન - દિવસ

गूजरात विद्यापीठ
७२वाँ पदवीदान समारोह

गूजरात विद्यापीठ
७२वाँ पदवीदान समारोह

गूजरात विद्यापीठ
७२वाँ पदवीदान समारोह

गूजरात विद्यापीठ
७२वाँ पदवीदान समारोह

गूजरात विद्यापीठ
७२वाँ पदवीदान समारोह

७२ वाँ
પદવીદાન સમારોહ
दीक्षांत समारोह
CONVOCATION
27th August, 2026
गुरुवार
1920 में महात्मा गांधी द्वारा स्थापित
गूजरात विद्यापीठ, अहमदाबाद

1920 में महात्मा गांधी द्वारा स्थापित
गूजरात विद्यापीठ

ચંદ્રક વિજેતાઓ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
Faculty of Languages and Literature
(Maa Foundation)
મંદિર ચંદ્રક
• CGPA (M.A. Hindi) : 8.8
• Gold Medal – 1st place, 5 km Road Race, Khelbharti 2025
• Basketball Champion – 1st place among 20 teams, NIC Camp Kolkata
• Selected for NSS Adventure Camp, ABVIMAS Manali (rock climbing, river crossing, knots)
• Class Representative & GS, Language & Literature Dept.
• Active in Rangoli, Mehendi & folk dance across Yuva Bharti 2024/25
Kinjal Vasava

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
Faculty of Social Science
(Chancellor)
મંદિર ચંદ્રક
• CGPA (M.A. History) : 7.9
• Secured 1st Rank in M.A. History (Vasant Panchami 2025-26), 80.05% aggregate
• Honoured with Chancellor's Award & Kushal Scholarship (2025)
• Highest departmental marks for dissertation on Civil Hospital Ahmedabad's history
• Team leader in Padyatra 2024 & 2025; interviewed on Banas Community Radio
Kartik Sutariya

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
Faculty of Education
(Prof. Artiben Vinubhai Patel)
મંદિર ચંદ્રક
• CGPA (M.Ed.) : 9.05
• International Internship as a faculty member at Boston University
• Qualified in both - GSET & UGC NET 2025
• Presented paper at an International Conference sponsored by ICSSR
• Achieved KUSHAL Scholarship 2025 & 2026
• Translation and proof reading of NCERT's Teacher Hand books & Text books
Kshiti Patel

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
Faculty of Physical Education
(Maa Foundation)
મંદિર ચંદ્રક
• CGPA (M.P.Ed.) : 8.54
• Won 2 Gold Medals (Wrestling, Weightlifting) & Silver (Judo) at Khel-Bharati
• Represented Gujarat Vidyapith in All India Inter-University Wrestling & Judo tournaments
• Served as General Secretary
• Official for Gujarat State Kabaddi Association
• Vice-Captain of Sardar House; Team Leader during Padyatra (Rajkot Rural Group)
Trushal Chavda

गूजरात विद्यापीठ

Faculty of Science
(Dr. Lilaba Holaji Devda)

मंदिर चंद्रक

- CGPA (M.Sc. Microbiology) : 7.39
- Dissertation Research – Study on Beejamrit's effect on soil & fenugreek growth
- National Seminar – Participated in 'Biosafety & Biosecurity for Pandemic Preparedness'
- Yuvabharati 2025 – Won 1st prize in cultural competition
- Public Speaking – Addressed 1,500+ students at Rajkot outreach event
- Participated in Blood Donation Drive

Prince Radadiya

गूजरात विद्यापीठ

Faculty of ICT | Department of Computer Science
(Maa Foundation) | (Computer Science Alumni Association)

मंदिर चंद्रक ध्वज चंद्रक

- CGPA (M.C.A.) : 7.2
- Nominated for Gold Medal for excellence in extracurricular activities
- Participated in Odoo x Gujarat Vidyapith Hackathon & 1st Rank in SSIP Poster Presentation
- 1st rank in Western Vocal Solo (Yuvabharati 2025) & department 1st in Kala Yatra
- Served as Departmental General Secretary & Class Representative
- Active in NSS, Social Service & Awareness Initiatives

Krisha Patel

गूजरात विद्यापीठ

Faculty of Management
(Late Surendra Balkrishna Shah)

मंदिर चंद्रक

- CGPA (M.B.A. Rural Management) : 7.5
- Actively participated in research and village study
- Actively participated during internship with Vicharta Samuday Samarthan Manch
- Contributed to understanding and supporting the social and economic upliftment of nomadic and denotified communities in Gujarat.
- Participated actively in NIC Camps and NSS programmes
- Active engagement in co-curricular and community-oriented activities.

Himani Gosvami

गूजरात विद्यापीठ

Department of Social Work
(Late Vajubhai Vyas)

ध्वज चंद्रक

- CGPA (M.S.W.) : 7.89
- Won 1st place (state-level) in Fulcrum SOLVE 2025 for innovation project "Shanti ni Pathshala"
- Won 1st place in Anti-Ragging Cartoon Making Competition
- Silver Medal at 2nd Online World Karate Kata Championship 2025
- Internships at TIDE Foundation and IIM Ahmedabad
- Rural fieldwork in Ranchharda village; awarded Kushal Scholarship

Mira Maheta

गूजरात विद्यापीठ

ध्वज चंद्रक

Department of Education
(Shri Pramod Joshi - Samuhjeevan Award)

- CGPA (B.Ed.) : 8.93
- Leadership in Padyatra
- Participated in Elocution
- Actively participated in various Community Living (Samuhjeevan) Activities
- Participated in Drama "માતા પિતાનો સહારો કોણ"

Angita Chaudhari

गूजरात विद्यापीठ

ध्वज चंद्रक

Faculty of Social Science
(Shri Pandurang Deshpande)

- CGPA (B.A. History) : 7.93
- Performed classical vocal and harmonium at Yuva Bharti, Kasturba Mela, and Raksha Bandhan events
- Wrote and visualized original nature poetry through video
- Wrote an essay for the Anti-Ragging campaign
- Participated in thematic singing at various programs like Earth day, Independence day, Governor's program
- Took part in Swachhata Abhiyan

Himanshu Jha

गूजरात विद्यापीठ

ध्वज चंद्रक

Department of Sociology
(Late Prof. Rasbiharilal)

- CGPA (B.A. Sociology) : 7.89
- Participated in the dance at the Independence Day celebration at the Department
- Performed Rathwa Timli dance on the World Tribal Day Programme
- Participated in Kho-Kho competition at Khel Bharati
- Participated in the State level Seminar
- Actively contributed to cultural and sports activities

Payal Rathwa

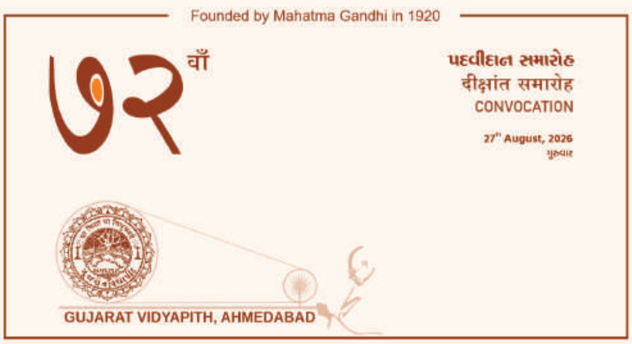

गूजरात विद्यापीठ

ध्वज चंद्रक

Department of Education
(Late Smt. Hansaben Natvarlal Patel - Matrusmruti Award)

- CGPA (B.Ed. Hindi) : 8.91
- Attended Jivan Vidya Shibir, Citizenship Development Programme, Hindi Bhasha Samvardhanatmak Pathyakram Samaroh, etc.
- Volunteered a Health camp and organised various competitions and workshops during Internship Program at Gameri Higher Secondary School, Gameri, 2025
- Volunteered Samajik Samrasta Mahotsav at Lok Bhawan, Gandhinagar
- Participated various programs and competitions like elocution, poem recitation and dancing

Chetana Devi

ખેલભારતી 2026

28 થી 30 ઓગસ્ટ
@ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ અમદાવાદ

રમતગમતથી વ્યક્તિત્વ વિકાસ તરફનું એક પગલું

રમતગમત માત્ર સ્પર્ધા કે વિજય મેળવવાનું માધ્યમ નથી, પરંતુ શિસ્ત, આત્મવિશ્વાસ, ટીમભાવના, સહકાર અને તંદુરસ્ત જીવનશૈલી જેવા જીવનમૂલ્યોના ઘડતરનું મહત્ત્વપૂર્ણ સાધન છે. આ વિચારને સાકાર કરવા તથા વિદ્યાર્થીઓમાં રમતગમત પ્રત્યે જાગૃતિ, ઉત્સાહ અને સ્વસ્થ સ્પર્ધાત્મક ભાવનાને પ્રોત્સાહન આપવા ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ દ્વારા તા. 29 અને 30 ઑગસ્ટ, 2026 દરમિયાન 'ખેલભારતી 2026' રમતોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

રમતવીર મેજર ધ્યાનચંદની જન્મજયંતિ નિમિત્તે ઉજવાતા રાષ્ટ્રીય રમતગમત દિવસની ઉજવણી સાથે જોડાયેલા આ રમતોત્સવમાં વિદ્યાર્થીઓને વિવિધ રમતગમતની સ્પર્ધાઓમાં પોતાની પ્રતિભા અને કૌશલ્ય પ્રદર્શિત કરવાની તક મળી હતી. 'ખેલભારતી 2026'માં ઍથ્લેટિક્સની 20, વ્યક્તિગત રમતોની 13 અને ટીમ રમતોની 8 સ્પર્ધાઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. દોડ, કૂદ અને ફેંક જેવી ઍથ્લેટિક્સ પ્રવૃત્તિઓ ઉપરાંત તીરંદાજી, શૂટિંગ, બોક્સિંગ, જિમ્નાસ્ટિક્સ, ચેસ, સ્વિમિંગ, નેટબૉલ, બાસ્કેટબૉલ, હેન્ડબૉલ, કબડ્ડી અને ખો-ખો જેવી વિવિધ રમતોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો.

રમતોત્સવમાં કુલ 632 ખેલાડીઓએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો, જેમાં 411 ભાઈઓ અને 221 બહેનોનો સમાવેશ થાય છે. વિવિધ રમતોમાં ખેલાડીઓ દ્વારા કુલ 1,310 રજિસ્ટ્રેશન કરવામાં આવ્યાં હતાં. મોટી સંખ્યામાં થયેલી ભાગીદારી ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના વિદ્યાર્થીઓમાં રમતગમત પ્રત્યેના વધતા રસ અને ઉત્સાહને દર્શાવે છે.

'ખેલભારતી 2026'ના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે કુલપતિ ડૉ. હર્ષદ પટેલે રાષ્ટ્રીય રમતગમત દિવસના મહત્ત્વ સાથે મેજર ધ્યાનચંદના રમતગમત ક્ષેત્રે યોગદાનને યાદ કર્યું હતું. તેમણે સ્વાસ્થ્યને જીવનની શ્રેષ્ઠ સંપત્તિ ગણાવી વિદ્યાર્થીઓને રમતગમત અને શારીરિક પ્રવૃત્તિઓને દૈનિક જીવનનો ભાગ બનાવવા પ્રેરિત કર્યા હતા. મુખ્ય અતિથિ અને આંતરરાષ્ટ્રીય વૉલીબૉલ ખેલાડી શ્રી ધ્રુવીલ પટેલે શ્રેષ્ઠ ખેલાડી બનવા માટે શિસ્ત, મહેનત, આત્મવિશ્વાસ, સતત અભ્યાસ અને રમત પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતાના મહત્ત્વ પર માર્ગદર્શન આપ્યું હતું.

બે દિવસ દરમિયાન વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થીઓએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લઈ પોતાની ક્ષમતા, કૌશલ્ય અને રમતગમતની ભાવનાનું પ્રદર્શન કર્યું હતું. વ્યક્તિગત રમતો દ્વારા એકાગ્રતા અને આત્મવિશ્વાસને પ્રોત્સાહન મળ્યું, જ્યારે ટીમ રમતો દ્વારા પરસ્પર સહકાર, સંકલન અને ટીમભાવનાને વધુ મજબૂત બનાવવાની તક મળી. આ રીતે રમતોત્સવ વિદ્યાર્થીઓના શારીરિક વિકાસની સાથે તેમના વ્યક્તિત્વ વિકાસ માટે પણ મહત્ત્વપૂર્ણ બન્યો હતો.

તા. 30 ઑગસ્ટ, 2026ના રોજ 'ખેલભારતી 2026'ની પૂર્ણાહુતિ કરવામાં આવી હતી. પૂર્ણાહુતિ પ્રસંગે સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી, ડેસરના ભૂતપૂર્વ કુલપતિ ડૉ. જતીન સોનીએ વિદ્યાર્થીઓને રમતગમતમાં સક્રિય ભાગીદારી માટે પ્રોત્સાહિત કર્યા હતા અને રમતગમત ક્ષેત્રે ઊભી થતી નવી તકો અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું હતું.

રમતોત્સવની વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરનાર વિજેતા ખેલાડીઓને મેડલ અને પ્રમાણપત્ર એનાયત કરી તેમની સિદ્ધિઓને બિરદાવીને સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. બે દિવસીય 'ખેલભારતી 2026'નો સમાપન સમારોહ વિદ્યાર્થીઓના ઉત્સાહ, રમતગમતની ભાવના અને સિદ્ધિઓને ઉજવતી યાદગાર ક્ષણ બની રહ્યો. રમતગમતને શિક્ષણ અને જીવનનો અભિન્ન ભાગ બનાવવાનો સંદેશ આપતો આ રમતોત્સવ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠમાં સ્વસ્થ, શિસ્તબદ્ધ અને સક્રિય વિદ્યાર્થીજીવન તરફનું મહત્ત્વપૂર્ણ પગલું બની રહ્યો હતો.

Khel Bharti 2026
Result

Running Event			
100 M. Run (M)			
Position	**Name**	**Faculty Name**	**Time (Sec.)**
1	Mohamadkaif Mustakbhai Sherasiya	Physical Education	11:93
2	Harsh Pareshbhai Bhatt	Physical Education	12:10
3	Patel Premendrakumar Mansinh	Physical Education	12:35
100 M. Run (F)			
1	Arti Gautambhai Bhagat	Physical Education	13:99
2	Hitikshakumari Mukeshbhai Patel	Social Science	15:49
3	Nikitaben Ramabhai Parmar	Physical Education	15:61
200 M. Run (M)			
1	Harsh Pareshbhai Bhatt	Physical Education	27:04
2	Samiroddin Jamiloddin Shaikh	Physical Education	27:28
3	Mohamadkaif Mustakbhai Sherasiya	Physical Education	28:57
200 M. Run (F)			
1	Nikitaben Ramabhai Parmar	Physical Education	34:24
2	Hitikshakumari Mukeshbhai Patel	Social Science	34:79
3	Dhruva Kumari Solanki	Physical Education	34:96
400 M. Run (M)			
1	Drashtantbhai Rameshbhai Bhaliya	Physical Education	01:00
2	Shubham Mansukhbhai Mer	Physical Education	01:01
3	Tiwari Pravesh Dhirendra	Physical Education	01:02
400 M. Run (F)			
1	Nishaben Rajubhai Padhiyar	Physical Education	01:15
2	Kiranben Sagarambhai Dhadavi	Physical Education	01:20
3	Bhumikumari Nitinbhai Chaudhari	Physical Education	01:23
800 M. Run (M)			
1	Vipulbhai Shanabhai Parmar	Physical Education	02:10
2	Chirag Devshibhai Kotadiya	Physical Education	02:24
3	Ashvinbhai Rameshbhai Baria	Social Science	02:27
800 M. Run (F)			
1	Poojaben Devrajbhai Naitra	Physical Education	03:50
2	Kanchanben Dayabhai Dabhi	Social Science	04:44
1500 M. Run (M)			
1	Vipulbhai Shanabhai Parmar	Physical Education	04:34
2	Ranjitkumar Chhatrasinh Baria	Physical Education	05:04
3	Shambhubhai Shravanbhai Rathod	Physical Education	05:07
1500 M. Run (F)			
1	Pujaben Babubhai Limbola	Physical Education	05:56
2	Ramtaben Bhayabhai Bhilala	Physical Education	06:39
3	Stutiben Kaushikbhai Jalela	Physical Education	07:38
5000 M. Run (M)			
1	Henil Ghanshyambhai Ahir	Physical Education	19:57
2	Sanjaybhai Chhedabhai Bhilala	Physical Education	20:26
3	Kamleshkumar Hagriyabhai Rathava	Physical Education	20:33
5000 M. Run (F)			
1	Kalpna Bharat Bind	Physical Education	24:13
2	Ramtaben Bhayabhai Bhilala	Physical Education	26:28
3	Tejalben Rangitsinh Zala	Physical Education	26:30
10000 M. Run (M)			
1	Sanjaybhai Chhedabhai Bhilala	Physical Education	42:36:03
2	Shambhubhai Shravanbhai Rathod	Physical Education	46:45:71
3	Divyeshkumar Nileshbhai Gamit	Physical Education	48:00:72
10000 M. Run (F)			
1	Tejalben Rangitsinh Zala	Physical Education	50:32:14
4X100 M. Relay (M)			
1	Harsh Pareshbhai Bhatt	Physical Education	53:55
1	Mohamadkaif Mustakbhai Sherasiya	Physical Education	53:55
1	Patel Premendrakumar Mansinh	Physical Education	53:55
1	Samiroddin Jamiloddin Shaikh	Physical Education	53:55
2	Jagdishbhai Sagathabhai Chaudhary	Faculty of Science	01:55
2	Kishankumar Hareshbhai Parmar	Faculty of Science	01:55
2	Sujalkumar Ashvinkumar Damor	Faculty of Science	01:55
2	Vinodbhai Mohanbhai Makvana	Faculty of Science	01:55
Hurdles			
100 M. Hurdles (F)			
Position	**Name**	**Faculty Name**	**Time (Sec.)**
1	Bhumikaben Rameshbhai Padvi	Physical Education	20:03
2	Bhumikumari Nitinbhai Chaudhari	Physical Education	22:08
110 M. Hurdles (M)			
1	Shiv Sureshbhai Sorathiya	Physical Education	18:28
2	Nakul Gulshanbhai Kuvaria	Physical Education	21:54
3	Chandrakant Amaratbhai Rathva	Faculty of Management and Commerce	21:92
400 M. Hurdles (M)			
1	Tiwari Pravesh Dhirendra	Physical Education	01:10
2	Surajkumar Ashvinbhai Chaudhari	Physical Education	01:15
3	Kamesh Bharatbhai Halpati	Physical Education	01:17
400 M. Hurdles (F)			
1	Sumita Vallabhbhai Bavaliya	Physical Education	01:26
2	Ramtaben Bhayabhai Bhilala	Physical Education	01:28
3	----	----	----
Jumping Event			
HIGH JUMP (M)			
Position	**Name**	**Faculty Name**	**Height (m)**
1	Bhaveshbhai Khetabhai Chaudhary	Physical Education	01.65
2	Manas Kantilal Damaniya	Physical Education	01.60
3	Sachin Bhailal Olakiya	Faculty of Education	01.55
HIGH JUMP (F)			
1	Pritiben Pravinbhai Rangapara	Physical Education	01.43
2	Arti Gautambhai Bhagat	Physical Education	01.43
3	Bhumikaben Rameshbhai Padvi	Physical Education	01.35
LONG JUMP (M)			
Position	**Name**	**Faculty Name**	**Distance (m.)**
1	Dhrumil Nareshbhai Patel	Physical Education	05.28
2	Bhaveshbhai Khetabhai Chaudhary	Physical Education	05.20
3	Vishnubhai Vinodbhai Koshiyaniya	Faculty of Education	04.75
LONG JUMP (F)			
1	Arti Gautambhai Bhagat	Physical Education	04.50
2	Pritiben Pravinbhai Rangapara	Physical Education	03.71
3	Jiya Naranbhai Rathod	Social Science	02.66
TRIPLE JUMP (M)			
1	Shiv Sureshbhai Sorathiya	Physical Education	11.26
2	Harshbhai Vasara	Physical Education	11.23
3	Bhaveshbhai Khetabhai Chaudhary	Physical Education	11.05
TRIPLE JUMP (F)			
1	Pritiben Pravinbhai Rangapara	Physical Education	07.09
Throwing Event			
DISCUSS THROW (M)			
1	Harsh Shaileshji Thakor	Physical Education	31.22
2	Hasamukhbhai Amaratbhai Parmar	Physical Education	23.56
3	Ashishkumar Vikramsinh Thakor	Physical Education	20.19
DISCUSS THROW (F)			
1	Mansiben Maheshbhai Vasava	Physical Education	17.30
2	Sumariya Khatun	Physical Education	16.05
3	Aratiben Rasikbhai Patel	Faculty of Information, Communication and Technology	14.85
SHOT PUT (M)			
1	Vishwarajsinh Brijrajsinh Zala	Physical Education	10.00
2	Harshid Sureshbhai Senma	Physical Education	08.98
3	Gopalbhai Virdevbhai Kanani	Faculty of Education	08.39

SHOT PUT (F)			
1	Dhara Bharatbhai Parmar	Physical Education	07.98
2	Tvinkalben Madhabhai Prajapati	Faculty of Science	07.35
3	Sumariya Khatun	Physical Education	06.30
JAVELIN THROW (M)			
1	Harsh Shaileshji Thakor	Physical Education	44.36
2	Pravinkumar Ravindrabhai Gamit	Social Science	40.11
3	Anujkumar Arunbhai Gamit	Social Science	32.80
JAVELIN THROW (F)			
1	Hiralben Prabhubhai Gamit	Physical Education	18.89
2	Doley Supriya	Physical Education	15.69
3	Nikitaben Ramabhai Parmar	Physical Education	11.66
HAMMER THROW (M)			
Posi-tion	Name	Faculty Name	Distance (m.)
1	Rushi Sanjaybhai Rangani	Physical Education	23.02
2	Jaypalsinh Mahavirsinh Zala	Physical Education	15.49
3	Maheshbhai Bhoopatbhai Parmar	Social Science	12.31
HAMMER THROW (F)			
1	Dhara Bharatbhai Parmar	Physical Education	20.98
2	Yashvi Bhaveshbhai Chhodvadiya	Physical Education	18.02
3	Tvinkalben Madhabhai Prajapati	Faculty of Science	12.12
Individual Games			
Wrestling (M)			
Posi-tion	**Name**	**Faculty Name**	**Weight**
1	Pankajbhai Vaghabhai Vadekhaniya	Physical Education	57 K.G.
2	Arvindbhai Desingbhai Hathila		57 K.G.
3	Hirenkumar Prakashbhai Patel		57 K.G.
1	Rajeshbhai Mansukhbhai Mer		61-65 K.G.
2	Krish Pareshbhai Rathod		61-65 K.G.
1	Khush Jagdishbhai Lathiya		65-70 K.G.
2	Vishalbhai Hegolbhai Desai		65-70 K.G.
1	Babbi Kumar		70-74 K.G.
2	Sunilkumar Dudaji Venziya		70-74 K.G.
1	Gambhirsinh Rajendrasinh Kushwah		74-79 K.G.
2	Dhruv Jayeshbhai Jaru		74-79 K.G.
1	Hasamukhbhai Amaratbhai Parmar		86-92 K.G.
2	Yugrajsinh Maheshkumar Rathod		86-92 K.G.
1	Faizmoin Iqbalbhai Kadivar		92-97 K.G.
2	Anshuman Mihirkumar Mondal	Management and Commerce	92-97 K.G.
Weight Lifting (M)			
Posi-tion	Name	Faculty Name	Weight
1	Kalpesh Kishorbhai Savasadiya	Physical Education	55 K.G.
2	Vikas Vegad		55 K.G.
1	Shiv Sureshbhai Sorathiya		61 K.G.
2	Rajeshbhai Harsingbhai Rathva		61 K.G.
1	Rajesh Mer		67 K.G.
2	Amin Rathod		67 K.G.
1	Hardik Bamaniya		110 KG
1	Anshuman Mondal	Management and Commerce	110 KG Plus
Yoga (M)			
Posi-tion	Name	Faculty Name	
1	Ravindrasinh Vikramsinh Parmar	Physical Education	
2	Shambhubhai Shravanbhai Rathod	Physical Education	
3	Nakul Gulshanbhai Kuvaria	Physical Education	
Yoga (F)			
Posi-tion	Name	Faculty Name	
1	Vadhiya Krupaben Kaushikbhai	Faculty of Education	
2	Mansi Dhariya Shah	Faculty of Education	
3	Karulben Isalabhai Rathva	Physical Education	

Judo(M)			
1	Digvijaysinh Shankarsinh Vihol	Physical Education	60-66 K.G.
2	Krishnakumar Shaileshbhai Chaud-hari		60-66 K.G.
Judo(F)			
Posi-tion	Name	Faculty Name	Weight
1	Stutiben Kaushikbhai Jalela	Physical Education	52-57 K.G.
2	Chandrakanta Mohansinh Khant		52-57 K.G.
3	Gunjanben Lalgiri Goswami		52-57 K.G.
Swimming (M)			
Posi-tion	**Name**	**Faculty Name**	**Time (Min.)**
1	Sachin Bhailal Olakiya	Faculty of Education	01:24:92 | Free Style
2	Bhaveshbhai Chunilal Garasiya	Social Science	01:52:63 | Free Style
3	Pintubhai Ramanbhai Mahla	Management and Commerce	01:59:21 | Free Style
1	Jigneshkumar Muljibhai Bhil	Physical Education	00:57:66 | Back-stroke
2	Divyeshbhai Dipakbhai Bhoya	Physical Education	01:03:43 | Back-stroke
3	Anandbhai Mohanbhai Vaijal	Social Science	01:16:87 | Back-stroke
Swimming (F)			
Posi-tion	**Name**	**Faculty Name**	**Time (Min.)**
1	Bhuri Sureshbhai Jamod	Social Science	02:55:33 | Free Style
2	Krupaben Vijaykumar Mishra	Faculty of Science	06:32:27 | Free Style

Chess (M)		
Posi-tion	**Name**	**Faculty Name**
1	Patel Parthkumar Bhupendrabhai	Physical Education
2	Snehalkumar Gopalbhai Bhurkund	Physical Education
3	Paresh Amubhai Gohel	Faculty of Education
Chess (F)		
Posi-tion	**Name**	**Faculty Name**
1	Mahima Rajbahadur Yadav	Faculty of Science
2	Khushi Vipulbhai Suthar	Faculty of Science
3	Pranvi Sureshkumar Chauhan	Management and Commerce
Badminton (M)		
1	Chatur Ritik Yashraj	Physical Education
2	Sonu Gogoi	
3	Gagan Gond	
Badminton (F)		
1	Dhara Bharatbhai Parmar	Physical Education
2	Doley Supriya	
3	Sumariya Khatun	
Table Tennis (M)		
1	Makwana Darshan Bharatbhai	Physical Education
2	Milan Nitinkumar Raval	
3	Parth Manojbhai Gohil	
Table Tennis (F)		
1	Vaidika Pankajbhai Bhagat	Physical Education
2	Sumariya Khatun	
3	Mansiben Maheshbhai Vasava	

Position	Name	Faculty Name	Event
Shooting (M)			
1	Rudra Rajesh Chaudhari	Languages and Literature	10 m. Air Rifle
2	Ramesh Kumar Varma	Faculty of Education	
Team Games			
Shooting (F)			
1	Suhana Girdharbhai Solanki	Physical Education	10 m. Air Rifle
2	Ivanshiben Bhaveshbhai Paraliya		
Kabaddi (M)			
Posi-tion	**Name**	**Faculty Name**	
1		Physical Education	
2		Faculty of Education	
Basketball (M)			
1		Physical Education	
2		Information, Communication and Technology	
Basketball (F)			
1		Physical Education	
2		Faculty of Science	
Cricket (M)			
1		Physical Education	
2		Faculty of Information, Communication and Technology	
Cricket (F)			
1		Faculty of Education	
2		Social Science	
Kho - Kho (M)			
1		Physical Education	
2		Social Science	
Kho - Kho (F)			
1		Physical Education	
2		Languages and Literature	
Handball (M)			
1		Physical Education	
2		Management and Commerce	
Volleyball (F)			
1		Physical Education	
2		Faculty of Education	
Netball (M)			
1		Physical Education	
2		Information, Communication and Technology	

Did Not Participate			
Athletics			
Sr. No.	Event Name	Boys	Girls
1	4 X 100 Relay	---	X
2	4 X 400 Relay	X	X
3	Pole Vault	X	X
Individual			
Sr. No.	Event Name	Boys	Girls
1	Archery	X	X
2	Boxing	X	X
3	Gymnastic	X	X
4	Wrestling	---	X
5	Weight Lifting	---	X
6	Wushu	X	X
Team Game			
Sr. No.	Event Name	Boys	Girls
1	Netball	---	X
2	Handball	---	X
3	Kabaddi	---	X
4	Volleyball	X	---
5	Football	X	X

વિદ્યાપીઠના નોંધપાત્ર સ્નાતક

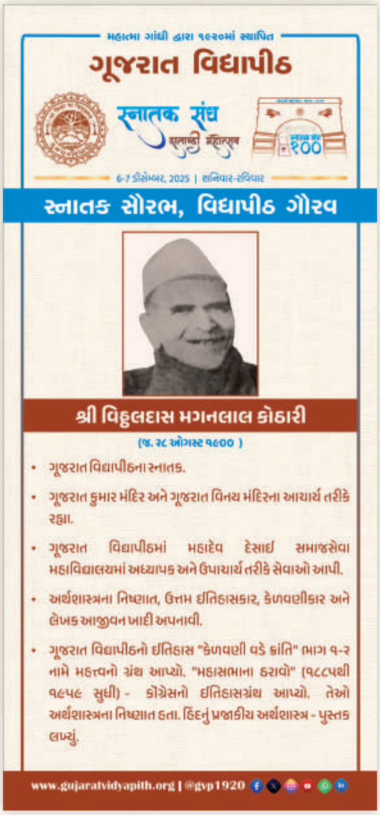
મહાત્મા ગાંધી દ્વારા ૧૯૨૦માં સ્થાપિત
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
સ્નાતક સંઘ શતાબ્દી મહોત્સવ
6-7 ડીસેમ્બર, 2025 | શનિવાર-રવિવાર
સ્નાતક સૌરભ, વિદ્યાપીઠ ગૌરવ

શ્રી વિઠ્ઠલદાસ મગનલાલ કોઠારી

(જ. ૨૮ ઓગસ્ટ ૧૯૦૦)

- ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના સ્નાતક.
- ગૂજરાત કુમાર મંદિર અને ગૂજરાત વિનય મંદિરના આચાર્ય તરીકે રહ્યા.
- ગૂજરાત વિદ્યાપીઠમાં મહાદેવ દેસાઈ સમાજસેવા મહાવિદ્યાલયમાં અધ્યાપક અને ઉપાચાર્ય તરીકે સેવાઓ આપી.
- અર્થશાસ્ત્રના નિષ્ણાત, ઉત્તમ ઈતિહાસકાર, કેળવણીકાર અને લેખક આજીવન ખાદી અપનાવી.
- ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનો ઈતિહાસ "કેળવણી વડે ક્રાંતિ" ભાગ ૧-૨ નામે મહત્ત્વનો ગ્રંથ આપ્યો. "મહાસભાના ઠરાવો" (૧૮૮૫થી ૧૯૫૯ સુધી) - કોંગ્રેસનો ઈતિહાસગ્રંથ આપ્યો. તેઓ અર્થશાસ્ત્રના નિષ્ણાત હતા. હિંદનું પ્રજાકીય અર્થશાસ્ત્ર - પુસ્તક લખ્યું.

www.gujaratvidyapith.org | @gvp1920

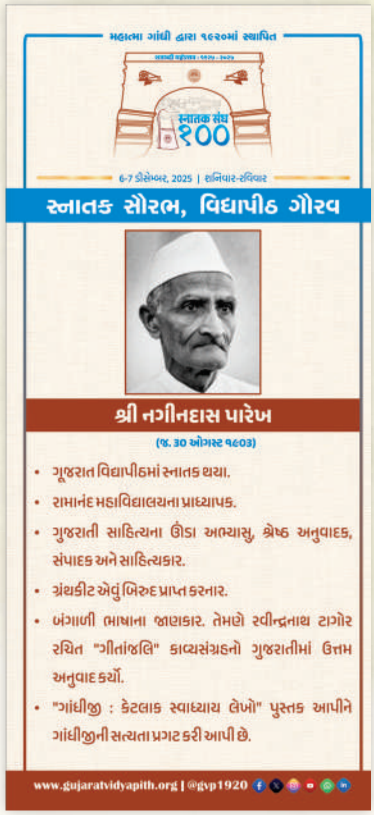
મહાત્મા ગાંધી દ્વારા ૧૯૨૦માં સ્થાપિત
સ્નાતક સંઘ ૧૦૦
6-7 ડીસેમ્બર, 2025 | શનિવાર-રવિવાર
સ્નાતક સૌરભ, વિદ્યાપીઠ ગૌરવ

શ્રી નગીનદાસ પારેખ

(જ. ૩૦ ઓગસ્ટ ૧૯૦૩)

- ગૂજરાત વિદ્યાપીઠમાં સ્નાતક થયા.
- રામાનંદ મહાવિદ્યાલયના પ્રાધ્યાપક.
- ગુજરાતી સાહિત્યના ઊંડા અભ્યાસુ, શ્રેષ્ઠ અનુવાદક, સંપાદક અને સાહિત્યકાર.
- ગ્રંથકીટ એવું બિરુદ પ્રાપ્ત કરનાર.
- બંગાળી ભાષાના જાણકાર. તેમણે રવીન્દ્રનાથ ટાગોર રચિત "ગીતાંજલિ" કાવ્યસંગ્રહનો ગુજરાતીમાં ઉત્તમ અનુવાદ કર્યો.
- "ગાંધીજી : કેટલાક સ્વાધ્યાય લેખો" પુસ્તક આપીને ગાંધીજીની સત્યતા પ્રગટ કરી આપી છે.

www.gujaratvidyapith.org | @gvp1920

મહાત્મા ગાંધી દ્વારા ૧૯૨૦માં સ્થાપિત
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
સ્નાતક સંઘ શતાબ્દી મહોત્સવ
6-7 ડીસેમ્બર, 2025 | શનિવાર-રવિવાર
સ્નાતક સૌરભ, વિદ્યાપીઠ ગૌરવ

શ્રી ગોવિંદભાઈ રાવલ, શ્રીમતી સુમતિબહેન રાવલ

(જ. ૧૮ ઓક્ટોબર ૧૯૩૧ | ૧૫ ઓગસ્ટ ૧૯૩૧)

- ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના સ્નાતક.
- ગોવિંદભાઈ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના કુલનાયક પદે રહ્યા. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના કાયમી ટ્રસ્ટી.
- ગોવિંદભાઈ ગુજરાત નઈ તાલીમસંઘના પ્રમુખ રહ્યા હતા.
- વિશ્વમંગલમ્-અનેરા સંસ્થાના સ્થાપક અને પ્રમુખ.
- ગોવિંદભાઈને દર્શક શિક્ષણ એવોર્ડ, આનર્ત એવોર્ડ, અંજારિયા એવોર્ડ પ્રાપ્ત થયા હતા.
- સુમતિ બહેનનું વિશ્વમંગલમ્, અનેરા દ્વારા ૧૯૬૦થી છેક સુધી સેવાકાર્ય નિરંતર ચાલુ રહ્યું છે.
- ૨૦૦૫માં સુમતિ બહેનને ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી 'શ્રી મહાદેવ દેસાઈ સ્નાતક ગ્રામસેવા પુરસ્કાર' અર્પણ કરવામાં આવ્યો હતો.

www.gujaratvidyapith.org | @gvp1920

મહાત્મા ગાંધી દ્વારા ૧૯૨૦માં સ્થાપિત
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
સ્નાતક સંઘ શતાબ્દી મહોત્સવ
6-7 ડીસેમ્બર, 2025 | શનિવાર-રવિવાર
સ્નાતક સૌરભ, વિદ્યાપીઠ ગૌરવ

શ્રી રાજાભાઈ પટેલ, શ્રી આયેશાબહેન પટેલ

(જ. ૨૩ ઓગસ્ટ ૧૯૩૪ | ૦૧ માર્ચ ૧૯૪૪)

- ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના સ્નાતક.
- આ પતિપત્નીએ વિશ્વમંગલમ અનેરા, સર્વોદય આશ્રમ શામળાજી વગેરે સંસ્થાઓમાં સેવાઓ આપી. ત્યારબાદ મહેસાણામાં સ્થિર થયાં. રાજાભાઈ વિવેકાનંદ એજ્યુકેશન કોલેજમાં અધ્યાપનની સાથે જિલ્લા સર્વોદય મંડળની પ્રવૃત્તિઓમાં સક્રિય રહ્યા.
- પોતાના વતન કાણોદરમાં એક આદર્શ હાઇસ્કૂલનું સંચાલન કર્યું. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના ટ્રસ્ટી રહ્યા. આયેશાબેન સર્જન ટ્રસ્ટ દ્વારા જિલ્લામાં મહિલા જાગૃતિનું અને સેતુ પરિવાર દ્વારા મુસ્લિમ પરિવારોમાં શિક્ષણ ને સંસ્કાર સિંચનનું કામ કરી રહ્યાં છે.
- આયેશા બહેનને ૨૦૦૭માં ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ તરફથી 'શ્રી મહાદેવ દેસાઈ સ્નાતક ગ્રામસેવા પુરસ્કાર' અર્પણ કરવામાં આવ્યો હતો.

www.gujaratvidyapith.org | @gvp1920

આગામી કાર્યક્રમો

5 September	સુરક્ષિત, સ્વસ્થ અને સમાવેશી પરિસર - પરિસંવાદ
7-8 September	આંતરિક કસોટી - 1
12 September	REFORM IN PUBLIC EXAMINATION - SEMINAR
29-30 September	વિભાગીય પ્રસ્તુતિ

સહુ ચાલો જીતવા જંગ, બ્યૂગલો વાગે;
યા હોમ કરીને પડો ફતેહ છે આગે.

કેટલાંક કર્મો વિશે, ઢીલ નવ ચાલે,
શંકા ભય તો બહુ રોજ, હામને ખાળે;
હજી સમય નથી આવ્યો, કહી દિન ગાળે,
જન બ્હાનું કરે, નવ સરે અર્થ કો કાળે;
ઝંપલાવવાથી સિદ્ધિ જોઈ બળ લાગે....યા હોમ..

સાહસે કર્યો પરશુએ પૂરો અર્જુનને,
તે પરશુરામ પરસિદ્ધ, રહ્યો નિજ વચને;
સાહસે ઈંદ્રજિત શૂર, હણ્યો લક્ષ્મણે,
સાહસે વીર વિક્રમ, જગત સહુ ભણે;
થઈ ગર્દ જંગમાં મર્દ હક્ક નિજ માગે...યા હોમ..

સાહસે કોલંબસ ગયો, નવી દુનિયામાં,
સાહસે નેપોલિયન ભીડ્યો યુરપ આખામાં;
સાહસે લ્યુથર તે થયો પોપની સામે,
સાહસે સ્કોટ દેવું રે, વાળ્યું જોતામાં;
સાહસે સિકંદર નામ અમર સહુ જાણે...યા હોમ..

સાહસે જ્ઞાતિનાં બંધ કાપી ઝટ નાખો,
સાહસે જાણ્યો પરદેશ બીક નવ રાખો;
સાહસે કરો વેપાર, જેમ બહુ લાખો,
સાહસે તજી પાંખડ, બહ્મરસ ચાખો;
સાહસે નર્મદા દેશ-દુઃખ સહુ ભાગે...યા હોમ..

- નર્મદ

હજારો વર્ષની જૂની અમારી વેદના;
કલેજાં ચીરતી કંપાવતી અમ ભયકથા;
મરેલાંનાં રુધિર ને જીવતાંનાં આંસુડાં;
સમર્પણ એ સહુ તારે કદમ,પ્યારા પ્રભુ!

અમારા યજ્ઞનો છેલ્લો બલિ: આમીન કે'જે!
ગુમાવેલી અમે સ્વાધીનતા તું ફરી દેજે!
વધારે મૂલ લેવાં હોય તોયે માગી લેજે!
અમારા આખરી સંગ્રામમાં સાથે જ રે'જે!

પ્રભુજી! પેખજો આ છે અમારું યુદ્ધ છેલ્લું,
બતાવો હોય જો કારણ અમારું લેશ મેલું –
અમારાં આંસુડાં ને લોહીની ધારે ધુએલું!
દુવા માગી રહ્યું,જો, સૈન્ય અમ તત્પર ઊભેલું!

નથી જાણ્યું અમારે પંથ શી આફત ખડી છે,
ખબર છે આટલી કે માતની હાકલ પડી છે;
જીવે મા માવડી એ કાજ મરવાની ઘડી છે:
ફિકર શી જ્યાં લગી તારી અમો પર આંખડી છે?

જુઓ આ,તાત!ખુલ્લાં મૂકિયાં અંતર અમારાં,
જુઓ, હર જખ્મથી ઝરતી હજારો રક્તધારા,
જુઓ, છાના જલે અન્યાયના અગ્નિ-ધખારા:
સમર્પણ હો, સમર્પણ હો તને એ સર્વ, પ્યારા!

ભલે હો રાત કાળી – આપ દીવો લૈ ઊભા જો!
ભલે રણમાં પથારી-આપ છેલ્લાં નીર પાજો!
લડન્તાને મહા રણખંજરીના ઘોષ ગાજો!
મરન્તાને મધુરી બંસરીના સૂર વાજો!

તૂટે છે આભ ઊંચા આપણા આશામિનારા,
હજારો ભય તણી ભૂતાવળો કરતી હુંકારા,
સમર્પણની છતાં વહેશે સદા અણખૂટ ધારા.
મળે નવ માવડીને જ્યાં લગી મુક્તિ-કિનારા.

- ઝવેરચંદ મેઘાણી